

[Time:3 Hrs]**[Marks:100]****Please check whether you have got the right question paper.**

- N.B:
- 1. All questions are compulsory.**
 - 2. Figures to the right indicate full marks.**
 - 3. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.**

Q1.A Fill in blanks :(Any 10)

(10)

- _____ stated 14, principles of Management. (i- Henry Fayol , ii-Peter Drucker , iii-Elton Mayo iv- none of the above)
- The top level managers require more of _____ skills. (i- technical, ii- conceptual, iii-human, iv- none of the above)
- The professional managers place emphasis on _____. (i- formalities, ii- results, iii-activities, iv- all of the above)
- Planning helps to _____ risks. (i- minimize, ii-eliminate, iii-enhance, iv- remove)
- Coordination is the orderly _____ of efforts of the subordinates. (i- Controlling, ii- Communicating, iii- synchronizing iv-Directing)
- _____ plans are not meant for repeated use in the organisation. (i- standing , ii-single Use , iii-general, iv-- none of the above)
- _____ organisation does not create any separate entity. (i- Virtual, ii-Matrix, iii-Line, iv-line and Staff)
- _____ is a process of grouping of activities into units for effective management. (i-Delegation, ii-Departmentation, iii-decentralisation, iv-none of the above)
- _____ organisation was first established in the aerospace industry. (i- Informal , ii-Line, iii- Matrix, iv-Line and staff)
- _____ are the monetary motivational factors. (i-Appreciation, ii-Status , iii-Salaries and wages , iv-Delegation)
- _____ Communication is one type of Verbal communication. (i-written, ii-body language, iii-sign and gestures, iv-expressions)
- _____ is one of the physical barriers to communication. (i-Use of Jargons , ii-Closed mind , iii- Noise, iv-Proxemics)

Q.1.B. true or false: (Any 10)

(10)

- Frank Gilberth conducted Time study.
- F.W. Taylor is considered as the father of Modern management.
- Division of work leads to specialization.
- Managers need to frame Flexible plans.
- Competition is an important element of external environment.
- The standing plans are used for specific activity.
- No organisation can be completely centralised or de centralised
- Span of control refers to the number of subordinates that can be supervised and managed effectively.
- In line and staff organisation, the staff officers are the advisors or planners.
- PERT technique was developed by the special project office of the US Navy.
- Leadership is not making friends but influencing people.
- Written communication is not used as legal evidence in the Court of Law.

Q. P. CODE: 00003621

Q.2. Answer the following. (Any 2) (15)

- a. Define management and explain the functions of management.
- b. Explain the contribution of F.W. Taylor to Scientific management.
- c. State the skills and competencies required for professional managers.

Q.3. Answer the following. (Any 2) (15)

- a. Define planning and explain the importance of planning.
- b. Explain the advantages of MBO.
- c. Explain the essentials of a sound decision making in detail.

Q.4. Answer the following. (Any 2) (15)

- a. Explain the steps in organising process.
- b. What are the features of line and staff organisation?
- c. Define departmentation and explain its bases/types.

Q.5. Answer the following. (Any 2) (15)

- a. Define the term 'motivation' and explain the factors influencing motivation.
- b. Explain the barriers to effective communication.
- c. Explain the various leadership styles in brief.

Q.6. Write short notes on: (Any 4) (20)

1. Characteristics of management
2. Management Information system (MIS)
3. Delphi Technique
4. Virtual organisation
5. Leadership
6. Personal/socio-psychological barriers

Q. P. CODE: 00003621

- iv व्यवस्थापकांना कठोर योजना तयार करणे आवश्यक आहे.
- v स्पर्धा ही अंतर्गत वातावरणाचा एक महत्वाचा घटक आहे.
- vi स्थायी योजना विशिष्ट क्रियाकलापासाठी वापरल्या जातात.
- vii कोणतीही संस्था पूर्णपणे केंद्रीकृत किंवा विकेंद्रीकृत केली जाऊ शकत नाही.
- viii नियंत्रण कालावधी हा देखरेखीची आणि प्रभावीपणे व्यवस्थापित करण्यायोग्य अधीनस्थांची संख्या दर्शवितो.
- ix रेखीय आणि कर्मचारी संघटनेमध्ये, कर्मचारी अधिकारी सल्लागार किंवा नियोजक असतात.
- x यूएस नेव्हीच्या विशेष प्रकल्प कार्यालयाने पीईआरटी तंत्र विकसित केले.
- xi नेतृत्व म्हणजे लोकांना प्रभावित करणे, मैत्री करणे नाही.
- xii लेखी संप्रेषण न्यायालयात कायदेशीर पुरावा म्हणून वापरले जाऊ शकत नाही.

प्रश्न २. खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणतेही २)

(१५)

- अ. व्यवस्थापनाची व्याख्या देवून व व्यवस्थापनाची कार्ये समजावून सांगा.
- ब. एफ. टेलर .डब्ल्यू. यांचे शास्त्रीय व्यवस्थापनातील योगदान स्पष्ट करा.
- क. व्यावसायिक व्यवस्थापकांसाठी आवश्यक कौशल्ये आणि क्षमता काय आहेत?

प्र. ३. खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणतेही २)

(१५)

- अ. योजना परिभाषित करा आणि योजना / योजनांचे घटक समजावून सांगा.
- ब. उद्दिष्टांवार व्यवस्थापन (एमबीओ) चे फायदे स्पष्ट करा.
- क. योग्य निर्णय घेण्याच्या प्रक्रियेतील आवश्यक गोष्टी थोडक्यात सांगा.

प्र. ४. खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणतेही २)

(१५)

- अ. संघटन प्रक्रियेतील टप्पे समजावून सांगा.
- ब. रेशीय आणि कर्मचारी संघटनेची वैशिष्ट्ये कोणती आहेत?
- क. विभाकीकरण परिभाषित करा आणि त्याचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्र. ५. खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणतेही २)

(१५)

- अ. 'प्रेरणा' ही संज्ञा परिभाषित करा आणि प्रेरणेवर परिणाम करणारे घटक समजावून सांगा.
- ब. परिणामकारक संप्रेषणातील अडथळे समजावून सांगा.
- क. विविध नेतृत्व शैली थोडक्यात सांगा.

प्र. ६. टिपा लिहा. (कोणतेही ४)

(२०)

- १. व्यवस्थापनाची वैशिष्ट्ये
- २. व्यवस्थापन माहिती प्रणाली
- ३. डेल्फी तंत्र
- ४. आभासी संस्था
- ५. नेतृत्व
- ६. वैयक्तिक सामाजिक मानसिक अडथळे